

*Jogszabályi megfeleléség
vizsgálata*

*Balázs Árpád
dr. Dávid László Zsolt*

Alapvetések

Az MKVK honlapján aktuálisan közölt, irányadó dokumentumok

- IFAC-IAESB, Nemzetközi etikai kódex kamarai tag könyvvizsgálóknak (a nemzetközi függetlenségi standardokkal egybefoglalva) (érvényes: 2021. január 1.) ("EK")
- ISA 250 A jogszabályok és szabályozások figyelembevétele a pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatánál (Fontos: a felülvizsgált standard magyar fordítása még nincs közzétéve!) ("ISA250")
- MKVK közlemény a NOCLAR és az ISA 250-es standard változásával kapcsolatos kérdésekről (2019. január 29.) ("KÖZ")
- MKVK Fegyelmi Bizottságának állásfoglalása a könyvvizsgálói adatszolgáltatási és titoktartási kötelezettséggel kapcsolatban ("ÁF")

Mi a probléma?

Fogalmi meghatározás (ISA 250 11.):

“Meg nem felelés – a gazdálkodó egység által a hatályos jogszabályokkal vagy szabályozásokkal ellentétesen, szándékosan vagy nem szándékosan elkövetett mulasztásos vagy tevőleges jogsértés.”

Mi a cél?

A könyvvizsgáló a köz érdekében jár el, vélelmezett vagy valós jogszabályi, szabályozási meg nem felelés esetén cél (EK 360.4):

- Tisztesség és hivatáshoz méltó magatartás elvének való megfelelés;
- A vezetés vagy az irányítással megbízott személyek figyelmeztetése;
- Bármely további, a köz érdekében szükséges intézkedés megtétele

Könyvvizsgálói megfelelés (EK K360.15):

- Vonatkozó jogszabályok és szabályozás beleértve a hatóság felé történő jelentés szabályozását;
- Könyvvizsgálói standardok elvárásai:
  - Meg nem felelés beazonosítása és arra adott válasz (beleértve a csalást);
  - Kommunikáció az irányítással megbízott személyekkel;
  - Könyvvizsgálói jelentésre vonatkozó következmények mérlegelése

---

Mi történhet?

- Jelentős sérelmet okozó cselekmény: súlyos hátrányos (pénzügyi vagy nem pénzügyi) következmények az érintett félre nézve (pl. befektetők, hitelezők, munkavállalók, nyilvánosság) (EK 360.5 A3)
- Könyvvizsgálói felelősség tekintetében megkülönböztetett jogszabályi, szabályozási megfelelési kategóriák (ISA250 6-7.):
  - A pénzügyi kimutatásokban szereplő lényeges összegek és közzétételek meghatározására közvetlenül ható jogszabályok és szabályozás -> elegendő és megfelelő bizonyíték
  - A működés, tevékenység folytatásának képessége szempontjából lényeges, de a pénzügyi kimutatásokra közvetlenül nem ható jogszabályok és szabályozás -> meghatározott könyvvizsgálati eljárások

---

Hol történhet?

Releváns területek, illetve jogszabályok és szabályozások például (EK 360.5 A2):

- csalás, korrupció és megvesztegetés;
- pénzmosás, terrorizmus finanszírozása és bűncselekményből származó bevétel;
- értékpapírpiacok és -kereskedelem;
- banki és egyéb pénzügyi termékek és szolgáltatások;
- adatvédelem;
- adó- és nyugdíj-kötelezettségek és -fizetések;
- környezetvédelem;
- közegészségügy és közbiztonság

Mire érdemes figyelni?

Jogszabályoknak és szabályozásoknak való meg nem felelésre utaló lehetséges jelzések (ISA250 A13.) – nem teljes lista:

- szabályozó szervezetek és állami hivatalok által folytatott vizsgálatok vagy bírságok, büntetések megfizetése
- meg nem határozott szolgáltatások vagy kölcsönök fizetése
- túlzottnak tűnő üzletszerzési jutalékok vagy ügynöki díjak
- jelentősen a piaci ár feletti vagy alatti áron történő beszerzések
- szokatlan és/vagy nem megfelelően alátámasztott készpénzkifizetések és banki tranzakciók
- adóparadicsomokban bejegyzett társaságokkal folytatott szokatlan ügyletek
- olyan információs rendszer megléte, amely szándékosan vagy véletlenül nem képes megfelelő könyvvizsgálati eseménynaplót vagy elegendő bizonyítékot nyújtani
- nem engedélyezett ügyletek vagy nem megfelelően rögzített ügyletek
- kedvezőtlen médiavisszhang

Ki a felelős?

Meg nem felelés szándékos vagy nem szándékos elkövetője lehet (EK 360.5 A1):

- Ügyfél
- Ügyfél irányításával megbízott személyek
- Ügyfél vezetése
- Ügyfélnél vagy annak irányítása alatt dolgozó egyéb személyek

---

Mi a feladat?

Könyvvizsgálati eljárások azonosított vagy gyanított meg nem felelés esetén (ISA 250 18-21.)

- Meg nem felelés jellegének és körülményeinek megismerése;
- Információk a lehetséges hatás értékeléséhez;
- A meg nem felelés megvitatása a vezetéssel és adott esetben az irányítással megbízott személyekkel;
- Jogi tanácsadás esetleges igénybevétele;
- Könyvvizsgálói véleményre gyakorolt hatás értékelése;
- A könyvvizsgálat egyéb vonatkozásaira gyakorolt hatás értékelése (pl. kockázatbecslés, írásbeli nyilatkozatok megbízhatósága)

Kinek jelentünk?

Jelentéstétel az irányítással megbízott személyek felé (ISA250 22-24.)

- Az egyértelműen nem jelentéktelennek minősülő ügyeket kommunikálni kell
- Az irányítással megbízott személyek érintettsége esetén a kommunikáció az egyel magasabb hatáskörű szint felé történik
- Szükség szerint jogi tanácsadás igénybevétele

Mit mérlegelünk?

Az irányítással megbízott személyekkel folytatott egyeztetés és az általuk adott válasz értékelése alapján az alábbiak mérlegelendők a további intézkedések megtétele szempontjából (EK 360.20 A1):

- Jogi, szabályozói keretelvek;
- Sürgősség;
- A kérdés átfogó jellege;
- A könyvvizsgáló továbbra is megbízik-e az ügyvezetésben, az irányítással megbízott személyekben;
- Ismétlődés veszélye;
- Tényleges vagy potenciális jelentős sérelem hitelt érdemlő bizonyíthatósága

---

Hat a könyvvizsgálói véleményre?

Megjelenítés a könyvvizsgálói véleményben (ISA250 25-27.)

- A hatás lényeges és nem megfelelően tükröződik a pénzügyi kimutatásokban
-> korlátozott vagy ellenvélemény
- Könyvvizsgáló akadályoztatása az elegendő és megfelelő bizonyíték megszerzésében - > korlátozott vélemény vagy a véleménynyilvánítás elutasítása hatókör korlátozása miatt
- Egyéb korlátozó körülmények - > gondos mérlegelés

Egyéb jelentési, közlési kötelezettség van?

- Megállapítandó van-e jelentési kötelezettség szabályozó és végrehajtó szervek felé (ISA250 28., KÖZ)
- Kkt. 66-67. §: kötelező titoktartás és az az alóli mentesülés a minősített adat, hivatásbeli és üzleti titok vonatkozásában nevesített céllal, illetve esetekben történő adatszolgáltatás vonatkozásában (pl. Pmt. alapján történő ellenőrzés a hatóság által vagy MNB felügyeleti tevékenysége kapcsán) (KÖZ, ÁF)
- Pmt.: szolgáltató bejelentési kötelezettsége (ÁF)
- Ptk. 3:38. § (2): kritikus vagyronvesztés vagy tisztségviselők vélelmezhető felelőssége esetén felhívás az ügyvezetéshez, illetve – annak eredménytelensége esetén – a törvényességi felügyeletet ellátó nyilvántartó bíróság értesítése (KÖZ)
- Pénz- és tőkepiaci ágazati jogszabályok által előírt rendkívüli tájékoztatási kötelezettség a felügyeletet ellátó MNB felé (ÁF)

Köszönjük a figyelmet!

Függelék: Hivatkozott jogszabályok

Kit. – Az Európai Unió és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásáról szóló 2017. évi LII. törvény

Kkt. – A Magyar Könyvvizsgálói Kamaráról, a könyvvizsgálói tevékenységről, valamint a könyvvizsgálói közfelügyeletről szóló 2007. évi LXXV. Törvény

Pmt. – A pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2017. évi LIII. törvény

Ptk. – A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. Törvény